

NAPREJ

Glasilov. jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 82.

V Ljubljani, četrtek dne 11. aprila 1918.

Leto II.

Nič kot aneksijska politika.

Japonci so odgodili državni zbor, takoj nato pa zasedli rusko pomorsko mesto Vladivostok v najvzhodnej Aziji kljub protestu Združenih držav. Značilno pri vsem tem je, da se glasila z japonskim korakom Anglija, Francija in Italija ter se proklete malo brigajo, kaj poretijo Zednjene države. Wilsonovo geslo je pravičen mir sporazumljenja. Wilson je pa zaveznik sporazuma ter baje obeta, da bo poslal večmilijsko vojsko v Evropo na pomoč proti Nemcem. Na drugi strani pa opazamo, da anektirajo centralne države, anektirajo Japonska, anektirajo Anglija kolonije. Državniki so govorili o miru brez aneksij in s samoodločevanjem narodov. Toda v praksi se to nikjer ne vrši. Nemški državni zbor je sprejel lani resolucijo za sporazumen mir, a dela ne po njej, sedaj to politiki celo preključujejo. Grof Czernin je svečano izjavil že večkrat, da je za sporazumen mir; v zadnjem govoru pred zastopniki dunajskega občinskega sveta, pa je odločno nastopil za program Nemčije ter zbudil med diplomati s svojim sklicevanjem na mirovno pomurbo Francije skrajno nezaupanje in otežkočil zopetno zblizanje. Grof Czernin je govoril namenoma tako, namenoma napadal avstrijske narode in prijatelje miru, da je s tem dokazal, da ga ni volja kar slepo sprejeti sporazumen mir ter da vodi pravzaprav isto politiko kakor Nemčija.

Za aneksijami izrečno hrepene tudi Anglija, Francija (Alzacija-Lorena), Italija in vse druge države, ki so zapletene v vojno. To danes že povsem jasno naglašajo. Ko je Wilson prišel oznanjati mir svobode s svojimi poslancami, so vse države proslavljale njegovo iniciativo. S ponosom so se sklicevale na pametnega moža. In danes puste »plemenitega« Wilsona, da kriči, same pa s hinavskim nasmehom na licu govore o nevarnostih za človeštvo, o potrebi ureditve človeške družbe s pomočjo meča, oblasti.

In prav nič boljši ni Wilson. Amerika dela dobre kupčije; zakaj bi ne kričal Wilson; kapitalisti drugih držav bogate, zakaj bi jemali Wilsonov opomin resno?

Položaj je torej tak, da ali igra Wilson vlogo hinavca in izrablja položaj, ali pa je idealist. Dejstvo pa je, da je stvar dozorela tako daleč, da lahko vsakdo uvidi, da ne gre za nič drugega nego za osvojevalno vojno. Vse mirovne izjave diplomatov so bile na prazne fraze.

Kapital in delo po vojski.

Se se kosajo na zahodu velikanske armade v krvavi bitki. Nihče ne more trditi, kako blizu ali daleč je še do zaželenega miru. Toda v zaledju je že več rok

na delu, da se pripravi mirovno delo. Tu sede inženirji, ki se bavijo z načrti, kako izpremeniti delavnice za graditev lokomotiv; tam izdelujejo tehniki načrte, kako bi uredili tovarno pušk za izdelovanje motornih voz. Generalnemu komisariatu v trgovinskem ministrstvu je podrejen cel sistem organizacij, ki skrbno preresujejo, kako mora biti pripravljen dovoz sirovin, nabava ladij in plačila sredstva za čas, ko bo morje zopet prosto. Vse velike podjetniške zveze so se združile, da v prihajajočem mirovnem času posežejo krepko, s povečano močjo v gospodarske boje. Tako so podjetništva povsod že zaposlena, da se pripravijo k miru, najsi je že blizu ali daleč. Tudi delavstvo mora začeti skrbeti za to, da ga nove naloge mirovnega časa ne najdejo nepripravljenega. Zaradi tega pa je predvsem potrebno, da poizkusimo premotriti, kakšno bo po vojni razmerje med kapitalom in delom.

V premnogi industrijski panogah je izdelovanje blaga v času vojne popolnoma ustavljeno ali vsaj bistveno omejeno; tako na primer v zidarskem obrtu, v tekstilni industriji, v stekleni in porcelanski industriji. Podjetniki niso rabili svoj kapital kot obratovališče svojih podjetij; večinoma so ga porabili za nakup vojnega posojila. Ali bodo vsi ti podjetniki, ki že četrto leto zelo skromno živijo, zopet otvorili svoj obrat? Gotovo ne! Marsikdo bo dal prednost, da proda svojo tovarno; kajti ker so cene visoke, stroji pa se ne bodo dobili lahko, bo za svoj obrat zahteval daleko višjo kupno ceno, kakor ono, ki jo beležijo trgovske knjige. Ravno konservativni, mirni, manj bojevitni podjetniki bodo prodali svoje obrate, izkupiček porabili za nakup državnih zadolžnic, in namesto da bi bili zopet delavni kot podjetniki, živeli naprej kot rentirji. Tovarne pa bodo prišle v roke denarno dobro podprtim in bojevitim dosedanjim njihovim konkurentom. Na ta način se utegne izvršiti izbiranje med podjetniškim svetom: masa konservativnejših in mirnejših podjetnikov bo izginila; cele industrijske panoge bodo osredotočene v rokah manj velikih, dobro s kapitalom podprtih in po energičnih možeh vodečih podjetij.

Ravnostni dogodek se bo izvršil tudi v premnogi industrijski panogah, ki dandanes delajo za vojne svrhe. Danes izdelujejo topove, kjer so v miru izdelovali strojne sestavne dele, in se grade poliske kuhinje, kjer se v mirnem času izdeluje kuhinjska posoda. Ako pa prenehajo velika naročila vojne uprave, potem se mora industrija spremeniti zopet v mirno produkcijo. To bo stalo mnogo težkega dela. Pač marsikak podjetnik se bo ustrašil tega dela. Saj je v vojni profitiral milijone. Čemu se tedaj mučiti? In tovarna se more sedaj prodati po visokih cenah. Tako bo tudi tukaj koncentracija industrije hitro korakala skozi malo krepkih rok.

Ta dejstva moremo opazovati že danes. Nikoli ni bilo prodanih toliko tovarov, nikoli toliko zasebnih podjetij izpremenjenih v akcijske družbe, nikoli toliko akcijskih družb skupaj zbitih, kakor tekom vojne. Tako sta na primer gospod Skoda na eni strani in gospod Gfurther na drugi strani pod svojo komando spravila zelo velik del naše industrije za stroje. Delavstvo mora vedeti, kaj to pomeni. Po vojni bo zelo pogosto velikanske zveze, v katerih prevladuje tisoč delavcev, našlo proti sebi, kjer so obstajala pred vojsko le srednja

obratovališča z nekoliko stotinami delavcev, vsak sam sebi pripuščen. Pa bo videla sprtno, energično, pa tudi bojevito sovražnike v nasprotju, kjer je pred vojno imelo opravka s starimi, mirnimi gospodi.

Roka v roki s tem pa se bo razvijalo še drugače. Podjetniki so tekom vojne prodali za visoke dobičke svoje zaloge, ne da bi poskrbeli za nove blagovne zaloge; obrabili so svoje stroje, ne da bi jih nadomestili z novimi; milijone so profitirali, ne da bi porabili novo pridobljene kapitalije za razširjenje svojih obratovališč. Tako so se v blagajnicah podjetnikov nakupili veliki kapitali, katere so podjetniki večinoma izporeabili v vojna posojila. Ako pa pride mir, potem bodo podjetniki hoteli drugače uporabiti ta svoj denar. Sedaj bodo svoje zaloge izpopolnili, svoje obrabljene stroje nadomestili z novimi; svoja obratovališča hoteli opremiti. K temu rabijo denar. Toda oni nimajo denarja, temveč vojno posojilo. Kaj tedaj početi? Vojno posojilo prodati? To ne poide. Kajti ako bi vsi podjetniki prodali neznansko število državnih zadolžnic, bi njih kurz preveč padel. Zaradi tega si bo zelo mnogo podjetnikov svoj denar, ki ga rabijo, zosodilo od bank in bodo taiste svoje vojno-posojilne papirje dale za to kot zastavo. Že pred vojno se je industrija posluževala v tako rastoči meri bank in prišla potemtakem v vedno večjo odvisnost bank; dejstvo, da je industrijski kapital v vojnem času mimogrede moral naložiti v vojno posojilo, utegne ta proces neznansko pospešiti. Vlada ravno finančnega kapitala čez industrijo bo po vojni še popolnejše kakor pred njo. Delavstvo ne bo imelo pred seboj le posamična podjetja, ki so navezana na lastno gospodarsko moč, temveč podjetja, katera iz ravnateljstev pisarn velikih bank vodijo, velike banke skupaj zlijejo in katerim so v slučaju boja na razpolago milijarde, s katerimi razpolagajo velike banke.

K vsemu temu se pa končno pridružuje še tretji razvijajoči se dogodek. Država je tekom vojne združila mnogo industrijskih panog k takojimovanim vojnim zvezam. Tako zvezo na primer tvori bombažna industrija, ovčjevolnena industrija, sladkorna industrija itd. Mnogo teh zvez bo obstajalo še dolgo tudi po vojni. Zakaj bombaža nam bo še dolgo primanjkovalo, tedaj se bo organizacija potrebovala, ki bo bombaževino razdeljevala posameznim predilnicam. Tudi bo taka organizacija kredit v inozemstvu, brez katere bombažni uvoz ne bo mogoč, morda lažje preskrbeli, kakor posamezne predilnice. Podjetniki sami ne bodo hoteli niti razpustiti vojne zveze, kajti ta je sam od države vzdrževan kartel, ki jim nudi bogate profite. In država seveda ne bo razpustila vojne zveze, temveč hotela iz nje črpati dobiček; saj zagotavlja podjetnikom s svojo močjo visoke kartelne profite, in se more sama udeležiti kakega deleža na teh vojnih profitih, kajti v svojem denarnem pomankanju ga bo dobro rabila. Stali bomo tedaj v premnogi industrijski panogah državnim organiziranim prisilnim kartelom nasproti; potemtakim enotno organizirano podjetništvo. In ker bo te kartele organizirala birokracija in bo država čisto gotovo udeležena na njih profitih, bodo ti karteli v najmožnem razmerju do vlade in imeli na njo največji vpliv. Kapitala moč bo morala v višji meri kakor kdaj računati na podporo državne sile.

LISTEK.

„Demokracija“ in narod.

»Naše pojmovanje narodnosti je sociološko.«

Narodnost je človeška pasma v genetičnem razvoju kulturnih lastnosti. Narodnost je prirodno-kulturni pojav, kakor je narod psihološko-politična stvaritev osebnosti na prirodno-kulturni podlagi narodnosti. Kdor trdi suvereniteto, t. j., absolutno oblast narodne osebnosti na zunaj in na znotraj — ta zagovarja nacionalizem, ki v zvezi z gospodarsko rastjo mora vesti v imperalizem. Le kdor vidi suvereniteto edino v internacionalni zvezi narodnih držav, le ta obenem zastopa enakopravnost velikih in malih narodov. Narodna enakopravnost je za socialiste vedno in edina le internacionalno mogoča — brez svobodnega sporazuma narodov ne more biti svobode posameznih narodov. Svobodne narode je zamisliti le v združbi, kakor je svobodnega človeka misliti le v sožitju — sicer je svoboda le prostost divjačine in

zveri. Blizje pogledano tudi v prirodi ni prostosti, marveč neprestani boj lačnega proti šibkejšemu: lakota in spol omejujeta in uničujeta prostost. Kakor je narodnost plod človeške družbe, tako je svoboda naroda plod družabnega sporazuma. Sporazum pa je organska omejitev lastne volje, naslonitev, zvez ene volje z drugo k skupnemu cilju. Skupni cilj človeške družbe je blaginja vseh ob najvišjem razvitku osebnosti posameznika. Vsaka človeška duša stremlje po enoti, t. j., harmoniji vseh notranjih moči in izrazitev teh v eni smeri na zunaj. Vsaka narodna »psiha« je harmonija narodnostnih prirodno-kulturnih moči in enoten izraz na zunaj. Vsa harmonija pa je vezanost v danem času in prostoru. Le tod in le toliko je harmonija mogoča in z njo svoboda.

Pojem suverenega naroda »Demokracije« se torej bistveno križa s pojmom svobodnega samoupravnega, samovladnega naroda socialdemokratične stranke. Narod, kot najvišja mislivna, kolektivna osebnost sociološko izhaja iz enotne narodnosti, nastale tekom tisočletja na gotovem ozemlju, v sožitju in s skupno zgodovino.

Gospodarstvo je neprestana vez in stika narodov med seboj. Brez realnih tal lastnega gospodarstva in mejsebojnega gospodarstva seveda ni mogoče misliti. Svetovno gospodarstvo z najvišjo produktivnostjo in s to osvoboditev človeka od prirodnih sil je torej socialno nadrejeno merilo tudi za svobodo narodov. Ker mora biti svetovno gospodarstvo internacionalno, tudi svobode narodov ni mogoče zamisliti drugače, nego v mednarodni sporazumni zvezi. Kakor nebrzdano nacionalno gospodarstvo vede v gospodarski imperalizem, tako nebrzdana nacionalna svoboda v nacionalni imperalizem, oba združena pa nujno vedeta v boj za nadvlast, dovedeta do zmage lačnega nad šibkejšim. Le polna zmaga enega samega naroda nad vsemi drugimi bi mu dala polno suvereniteto v gospodarstvu nad premaganimi in služecimi narodi. Ta suvereniteta in to gospodarstvo pa pomeni pogin pred vsem malih narodov.

Zahtevati za narod in državo absolutno suvereniteto ni le sociološko neutemeljeno, ampak tudi za slovenski narod, ki je gospodarski od vseh plemen v Evropi morda najbolj navezan na druge, tudi nevarno.

Zberimo tedaj vse to skupaj, pa nam je jasno, da je vojna neznansko utrdila moč kapitala. Boj proti kapitalu bo neprimerno težji kakor pa pred vojno. Opravka ne bomo imeli več samo s posamičnimi podjetniki, temveč z zaključeno organiziranim, z velikimi bankami tesno zvezanim in z državno močjo podpiranim podjetništvom. Vsakem izprejtu v posameznem obratu bi sledila izprejta v mnogih drugih obratih. Podjetništvu bodo v plačilnem boju na razpolago velikanske kapitalije, ves vpliv velikih bank in države jim bo stal na strani. Jasno je, da bodo le zelo močne strokovne organizacije kos takim bojem, jasno pa tudi, da bodo strokovni velikanski boji, ki jih bo to stanje razpustilo, brezdvomno postali velikanski politični razredni boji, glede katerih bo odločevala politična moč delavstva. Vsa bodočnost delavstva zavisi od tega, ako se mu posreči, da tako utrdi svojo strokovno in politično oboroževanje, da bode kos novim izzivom. Glavno delo se bo vršilo seveda šele po vojni, ko se bodo naši najboljši bojovniki vrnili s fronte. Toda danes je že treba, da ustanovimo kolikor mogoče močne kadre, ki bodo pripravljeni za čase velikega mobiliziranja proletarskih moči.

Politični pregled.

— **Ustanovni shod Jugoslovanske demokratične stranke** (prejšnje narodnonapredne) se bo vršil o binkošti v Ljubljani. Radovedni smo, če bodo »revidirali« program ali pa si nadenejo le novo pokrivalo. Doslej so izjavljali, da hočejo »rešiti« vse stanove, enako kakor vse druge meščanske (klerikalne, krščansko-socialne in druge), samo bog ne daj, da bi se hotelo v nje okrilje zanašati razredni boj. Najbolj čudno je pa to, da so njih programi meščansko razredni skozi in skozi ter da hočejo varovati svoje predprave, a na drugi strani odrekajo delavstvu pravico boja za enakopravnost. No, čas nosi ime demokratizma, dasi ni prav nič demokratičen. Ime pa je le moderno.

— **Legitimna trgovina in centrale.** Odposlanstvo organiziranih trgovcev je predvčerajšnjim sprejel ministrski predsednik. Odposlanstvo je protestiralo proti izločitvi legitimne trgovine ter zahtevalo, da se trgovina, ki je sedaj v rokah central, zopet izroči poklicnim trgovcem. Ministrski predsednik dr. Sedler je odposlanstvu izjavil, da je trgovski stan v normalnih časih zadovoljivo deloval v interesu potrebe prebivalstva, da pa se prepreči, da bi se premožnejši sloji čez mero preskrbeli, revnejši pa odhajali praznih rok, se je morala urediti centralizacija preskrbe. Minister priznava, da ima obstoječi sistem tud svoje napake in pomanjkljivosti, vendar je izjavil, da bi sedaj nikdo ne mogel prevzeti odgovornosti za izpremembo glede sedanje preskrbe živil s posredovanjem svobodne trgovine.

— **Dr. Waldner prgi Jugoslovanom.** Poslanec dr. Waldner, načelnik zveze nemških nacionalnih strank, je v svojem govoru v Šmohoru na Koroškem na shodu volilcev »ostro obsojal« jugoslovansko propagando.

— **Tristoletnica.** Čez nekaj tednov bo minilo 300 let, ko so vrgli skozi okno stare posvetovalnice na Hradčanih v Pragi Clam Martinica, Slavata in Fabriciusa. Kmalu na to so padli prvi strelji, prišla je bitka na Beli gori leta 1620, umor 22 narodnih voditeljev v Pragi in napad Nemcev, Švedov, Francozov, Madžarov in Poljakov. Cela Evropa je bila zavita v en sam plamen in je utonila v morju krvi.

— **Vojne dobave.** V pododboru vojaškega odseka avstrijske delegacije se je predvčerajšnjim pričela razprava o dobavih za armado in mornarico. Pri tej priliki je delegat sodr. Glöckel stavil celo vrsto vprašanj, tičejočih se takozvanega Hindenburgovega programa, obstoja črnih fondov, oddaje dobav za armado, ter je zahteval, naj se predlože pogodbe glede dobav nekaterih velikih liferantov. Delegat Zahradnik je zahteval, naj se čim prej skliče seja delegacijskega odseka za vnanje zadeve kakor tudi plenarna seja delegacije ter je končno ostro kritikoval govor vnanjega ministra grofa Czernina pred zastopniki dunajskega občinskega sveta. Predsednik je delegatu Zahradniku vzel besedo, češ, da ne govori k točki dnevnega reda, ter potem zaključil sejo. Prihodnja seja bo v četrtek.

— **Nemčija in Rusija.** Da se vpostavimo zopet diplomatski odnosi z Rusijo, odpotuje poslanik grof Myrbach že te dni v Moskvo. Grof Myrbach je obenem imenovan za voditelja nemške komisije, ki se bo v smislu mirovne pogodbe bavila z ureditvijo gospodarskih odnosov med obema državama.

— **Ruska državljanska pravica.** Glavni izvršujoči odsek je priobčil razglas, ki določa pravice ruskih državljanov. Vsak inozemec, ki stanuje v Rusiji, postane ruski državljan, ako se za to izjavi in ako predloži v ta namen krajevnuemu sovetu svoje rojstne dokumente. V posebnih slučajih morejo postati inozemci, ki bivajo izven ruskih meja, ruski državljani, če vložijo tozadevno prošnjo na pristojno oblast.

— **Kamenev in Joffe poslanika.** »Dagensnyheter« piše, da je stopila boljševiška vlada z imenovanjem Kameneva in Joffeja poslanikoma v Berlinu oziroma na Dunaju v normalno razmerje do obeh obmejnih velesil.

Dočim bo zastopana ruska vlada pravomočno v Berlinu in na Dunaju, nočeta sprejeti London in Paris nobene druge zveze z republiko, kakor ono, ki naj jo zastopa Kerenski.

— **Drobne vesti.** Vsled dogodkov na Daljnem Vzhodu se je preselila carska družina v neko mesto v Uralskem pogorju. — Ruska vlada je razglasila, da se prekrsti Petrograd zopet v Peterburg. Utemeljuje to s tem, da je prekrstitev Peterburga v Petrograd akt caristične samovolje in da nima ničesar opraviti z revolucijo. — V Amsterdamu je prišlo zadnje dni ponovno do spopadov med ljudstvom, policijo in vojaštvom. Povod je dalo temu splošno pomanjkanje živil.

— **Ententa podpira rdeče gardiste na Finskem.** Helsingforski poročevalec »Svenska Morgenbladet« poroča, da podpirajo ententna poslaništva v Petrogradu finske rdeče gardiste v gospodarskem oziru. Tako pomagajo z denarjem francoski, angleški in belgijski poslanik v Petrogradu, da se sestavi generalni štab finske rdeče garde. Poročevalec pripominja da to ni nič drugega, kot le demonstracija proti Nemčiji in nemškemu vplivu.

— **Mirovna pogodba z Rumunijo.** V Nemčiji menda z mirovno pogodbo z Rumunijo niso zadovoljni. Berlinski »Lokalanzeiger« piše: »Na Dunaju menda že dobro poznajo vsebinsko mirovno pogodbo z Rumunijo in ne prikrivajo, da je Avstro-Ogrska z pogoji zadovoljna. Mi smo vedno naglašali iskreno zavezniško razmerje in privoščimo zavezniku plačilo za sodelovanje. Naša dolžnost pa je, da mislimo tudi na-se in s tega stališča presojamo dunajske vesti z mešanimi občutki. K sreči stvari v Bukarešti še niso zaključene in zato se lahko še marsikaj odvrne. Nemški interesi se morajo s podudarkom varovati kakor to zahteva naš položaj in zmoglastvo delo naše armade.« Komentarja pač ni treba.

— **Splošna vojaška dolžnost na Irskem.** Anglija namerava tudi na Irskem uvesti splošno vojaško dolžnost. Angleško časopisje razpravlja o posledicah takega ukrepa. Občinski svet v Dublinu, glavnem mestu Irske, je predvčerajšnjim na protestni seji izjavil, da bo vsak poskus, uvesti splošno vojno dolžnost, v vsakem mestu in v vsaki vasi Irske našel najodločnejši odpor. Sprejet je bil predlog, naj se skliče konferenca, ki bo organizirala irski odpor.

— **Amerika pospešila vojno pomoč.** Iz Washingtona se Reuterjevemu uradu brzojavno poroča: Državni tajnik v vojnem ministrstvu naznanja, da je Amerika vsled položaja na francoskem bojišču pospešila prevažanje svojih čet na Francosko.

— **Indija zaupa Angliji.** Angleški ministrski predsednik je brzojavno pozval indijskega kralja, da naj Indija zviša svoje dobave za vojno. Kralj je odgovoril, da je vsa Indija navdušena vsled velikodušnih žrtev Anglije »za svobodo sveta«. Strašni in obupni boj bo vplival na kneze in narode Indije, da bodo tem bolj spoznali nevarnost, ki jim preti iz Evrope. Kralj jih bo navdušil za ideale angleškega cesarstva.

Dnevne beležke.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske.** V času od 31. marca do 6. aprila 1918 je bilo novorojencev 14, mrtvorojenca 2; umrlo je 27 oseb, 16 domačimov in 11 tujcev, in sicer je umrlo 11 oseb za jetiko (3 tujci), 1 vsled mrtvouda in 15 za različnimi boleznimi. Za infekcijskimi boleznimi je obbolelo 5 vojakov za tifuzom in za vratico (difterijo) 1 domačin.

— **Rok za proglašenje mrtvim v sedanjih vojni pogrešanih.** V zmislu zakona z dne 31. marca 1918, drž. zak. št. 128, se smejo pogrešanci v tej vojni, kolikor spadajo pod § 1., odstavek 1 in 2, proglašiti mrtvim, če sta minili najmanj dve leti, odkar so dali zadnjič vest o svojem življenju, obenem pa tudi najmanj eno leto od 1. marca 1918.

— **Možitev pisarniških oficijantk.** Dne 23. marca je izdal justični minister odlok, s katerim dovoljuje možitev pisarniških oficijantk. Pisarniške oficijantke smejo ostati v službi po možitvi le v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih izjemoma. Izpolnjeni morajo biti zlasti ti - le predpogoji: Oficijantke morajo služiti najmanj 5 let, ženini mora dati izjavo, da je zadovoljen, da služi žena dalje in se obvezati, da bo sprejemal brez ugovora odredbe oblasti glede žene v službenem oziru. Oficijantka mora dati izjavo, da se strinja s tem, da more njeno službeno razmerje kljub poteku službene dobe 15 ali 20 let prenehati z odpovedjo, ženini mora biti neomadeževan in imeti stalen dohodek. Odpoved službe se izvrši le v slučaju, da važen službeni interes to zahteva. — Taka ozkosrčnost, kakršno kaže tukaj justično ministrstvo, prav malo uveljavlja načela o enakopravnosti žene.

— **Premog za obrtnike.** Za preskrbo obrtnikov (ključavničarjev, kovačev, kiparjev) s

premogom, je dospelo vnovič več vagonov takozvanega kovaškega premoga iz premogokopa Rossitz. Oni obrtniki, ki žele ta premog, naj naznanijo množino pri deželni vladi, drugo nadstropje, vrata št. 13 v Ljubljani, in sicer ob sredah in sobotah dopoldne.

— **Odpiranje in zapiranje brivnic v poletnem času.** Od 15. aprila dalje bodo v Ljubljani brivnice odprte od 7. ure zjutraj do pol 1. ure popoldne ter od pol 2. ure popoldne do 7. ure zvečer. Le ob sobotah in pred prazniki bodo odprte do 8. ure zvečer.

— **»Kje je — narodna zavest?«** V »Lai-bacher Zeitung« z dne 6. aprila čitamo v inšratnem delu nemški razglas firme Kolinska tovarna. Čemu ta češka firma ne vpisuje svojih izprememb v trgovskem registru v slovenskem jeziku? Mar nima nobenega človeka, ki bi — slovensko znal? — Tako nam piše naročnik lista. Mi to objavljamo. Pripominjamo pa, da kapitalistična podjetja niso prav nič izbirčna, v katerem jeziku se vrše njih vloge na oblasti. Iz Ljubljancev bi prav mnogokrat lahko posneli prav mnogo takega gradiva. Seve so taki podjetniki in taka podjetja slaba predpriprava za — Jugoslavijo. Ali upajmo, da se poboljšajo.

— **Iz Trebnjega na Dolenjskem** nam poročajo: V noči od pondeljka na torek so neznan tatovi vlomili v stanovanje družine Cimprič v Trebnjem (Podboršt 13) ter odnesli živila, obleko in druge predmete. Napravili so precej škode, zlasti ker so odnesli takorekoč zadnjo obleko begunski rodovini.

— **Štirje hudirji so si razdelili prašiča.** Iz Litije se nam piše: Dne 9. t. m. se je vršila pred tukajšnjo c. kr. okrajno sodnijo razprava, pri kateri je izpovedala kot za pričo zaslišana žena delavca Slaka pod prisego, da ji je pravil pomožni mesar zagorske aprovizacije, da so si štirje hudirji razdelili prašiča. Obravnava sama je bila preložena, torej o končnem izidu še ni mogoče poročati; toda, ker nam je znano, da v Zagorju primanjuje slanina in mesa, bi bili gotovo zagorski delavci in prebivalci gospodu županu in načelniku zagorske aprovizacije hvaležni, če bi jim povedal, kdo so ti štirje hudirji, ki si delijo kar po cele prašiče med seboj, dočim odhaja veliko število delavcev ob sobotah iz aprovizacije brez mesa, med tednom pa sploh ni govora, da bi kdo izmed delavskih slojev mogel kupiti meso. Če ve pomožni mesar o teh štirih hudirjih, bi moral vedeti tudi načelnik. Če pa načelnik ne ve, ga prav lepo prosimo, da se potruži ter povpraša pomožnega mesarja, kdo so ti hudirji, zakaj delavci so prav radovedni in bodo vse storili, kar le želi gospod župan, da mu pomagajo odpraviti te štiri hudirje, ki jim povzročajo toliko gorja.

— **Buren shod v Št. Janžu pri Spod. Dravogradu.** Dne 7. aprila napovedani shod posl. Verstovška, o katerem smo kratko že poročali, v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu, se je vršil ob ogromni udeležbi. Osobito je bilo na shodu prav veliko koroških Slovencev. Shodu je predsedoval domači župan, ki je dal besedo dr. Korošcu. Govornik je poudarjal predvsem, kako smo bili Slovenci dosedaj te hlapci in zatirani na vseh poljih. Posebno je omenjal trpljenje, kakršnemu je bil izpostavljen jugoslovanski narod tekom štirih let vojne. Ko je dr. Korošec govoril že več kot pol ure, je prišlo kakih 200 Nemcev in nemškutarjev pod vodstvom koroškega Lučovnika in mariborskega urednika Jahna. Dr. Mravlag je pa ostal iz previdnosti v Spodnjem Dravogradu. Pripravljen pa je bil znani Franc Girtnmaier, da bi govoril. Nekateri došleci so se pomešali med zborovalce, dočim je večina ostala v bližini vhoda na dvorišče, kjer se je vršil shod. Shod je izjavil: dokler bodo Nemci mirni, jih pustimo pri miru. Toda ti niso prišli z namenom, da bi mirno zborovali. Motili so izvajanja dr. Korošca z raznimi sirovinami medklici, med katerimi je bil najnavadnejši »Hochverräter«. Zborovalci so končno pritisnili na Nemce, da jih izrinejo iz dvorišča. Tedaj so pa Nemci poegnili palice, a so bili razoroženi. Ko so Nemci videli, da gre za res, so se spustili v beg, zborovalci pa za njimi. Nemci so zbežali izven vasi, zborovalci pa so se vrnili in dr. Korošec je mogel svoj govor nadaljevati mirno in nemoteno. Ko je dr. Korošec govoril še kake četrt ure, je posl. dr. Verstovšek naznanil, da je z ozirom na dogodke, ki so se izvršili, vladni komisar odredil razpust shoda. Ljudstvo je razburjeno klicalo: Zakaj to? Če mu to? Saj je sedaj mir! Zakaj se nas ne pusti naprej zborovati?

— **Dividenda mostiške (Brüx) rudniške družbe** znaša 54 kron, lani 62 kron.

— **Prehrana Dunaja.** V pondeljek se je ogasila pri ministrskem predsedniku dr. Seidlerju deputacija dunajskega občinskega sveta. Predsednik Paul je rekel, da

upa, da bo moglo dunajsko prebivalstvo sedanjo zmanjšano količino moke in polno količino kruha dobivati tudi vnaprej. Tudi krompirja bo dobila vsaka oseba še naprej po 1 kg na teden. Rumunske dobave, ki jih je omenil grof Czernin, obsegajo v glavnem pitane premošice. Kar se tiče zelenjave, je že zagotovljeno, da dobi Dunaj prvo ogrsko zelenjavo. Za revnejše sloje je vlada že dovolila naknadne kredite in odprla za prihodnje četrtletje kredit nadaljnjih 14 milijonov kron. Položaj v Ukrajini se vsak dan bolj jasni in prve pošiljave so že na poti. Nato je pripomnil ministrski predsednik, da je položaj dobro znan in da je dobila vlada ne glede na možnosti dovoza iz Ukrajine tudi zagotovitev glede Rumunije, tako da smemo upati, da bomo do dobe, ko dobimo večje pošiljave, shajali. Vlada bo izrabila vsako možnost, da se položaj izboljša.

— **Umrl je v Trbovljah** dne 8. aprila Anton Počivavšek, posestnik in lastnik kinematografa.

— **Umor v Gradcu.** Dne 9. t. m. je v javni hiši nek infanterist s hladnim jermenom zadavil 38 let staro Barbaro Gratzler. Nato je zbežal. Prostitutki manjka denar in vrednostne stvari.

— **Roparski umor na Dunaju.** Devetnajstletno kletarico konzumnega društva državnih uradnikov Alojzijo Skliwa so dne 9. aprila v stanovanju krznarja Perta v četrti okraju našli, da je z vrvice zadavljena. Stekljena vrata so bila vlomljena in omane odprte. Med drugim manjka hranilnična knjižnica, glaseča se na 60.000 K. O storilcu ni nobenega sledu.

— **Praška krušna revščina.** Omejitve kruha, ki se je 8. t. m. pričela v Pragi, je mišljena le kot mimogredoča odredba. More se pa v bodoče ponavljati, ako ne bo z Dunaja nujne pomoči. Namestnik se je peljal na Dunaj, kjer je najbrž za prihodnji teden izposloval dovozov moke. Na staromestnem rotovžu se je 8. t. m. dopoldne vršilo radi nove ureditve pri oddaji kruha posvetovanje, katerega so se udeležili predstojniki aprovizacijskega oddelka in krušnih komisij. Predlagalo se je, da se namestništvu vroči protest glede te odredbe. Tekom dneva se je zbralo pred namestništvom poslopjem okrog tisoč žen, iz katerih srede se je podala deputacija k namestniku, da se pritoži glede slabe aprovizacije.

— **Vsakovrstni maščobni preostanki** se zaplenijo, tako se glasi nova odredba trgovinskega ministrstva. Maščobne preostanke živalskega ali rastlinskega izvora, kakršni so dobe po mesnicah, prekajevalnicah, gostilnah, tovarnah za usnje i. dr., morajo lastniki naznaniti avstr. centrali za olje in maščobo na Dunaju. Ta mora prevzeti naznanjeno blago vsaj v štirih tednih in ga plačati.

— **Več mila za slikarje.** Trgovinsko ministrstvo je odmerilo slikarjem, pleskarjem in podobnim poklicem večjo dobavo mila, in sicer dobe mesto ene karte za večjo odslej poldrugo karto. Omenjeni poklici zahtevajo, da se morajo te osebe večkrat in temeljito umivati, ker imajo opraviti s strupenimi snovmi in barvami, za kar pa navadna porcija mila ne zadostuje. Dobavljalnice za milo se opozarjajo, da morajo oddajati omenjenim delavcem že v nastopni periodi (od aprila do julija) večjo množino mila.

— **Strašna nesreča na Donavi.** V nedeljo zjutraj se je pripetila na Donavi med Budapešto in Paksom mezgoda, ki je zahtevala do sedaj še ne dognano število človeških žrtev. Kakor poroča komunikacije donavskih parobrodne družbe, se je zgodila nesreča zato, ker je sprejmenil parnik »Drina« radi prenizkega vodnega stanja Donave svojo običajno in predpisano smer in je zadel ob osebnih parnik »Sofijo«. O nesreči se uradno naslednje poročajo: Veliki parnik »Sofija« je vozil 750 potnikov v smeri proti Budimpešti, mnogo manjši »Drina« pa je imel na krovu približno 350 potnikov in vozil proti Belgradu. Parnika sta trčila ob 3/5. zjutraj v bližini občine Tas. Sprednji del »Sofije« se je zarinil globoko v »Drino« in jo potopil. Domalega vso pod vodo. Potniki parnika »Sofije« so ostali nepoškodovani; tudi ladja sama je dobila le malo poškodb. »Drina« pa je bila že čez nekaj minut vsled velike poškodbe pod vodo. Kapitan »Drine« je ohranil še toliko hladne krvi, da je zapeljal ladjo k bregu, tako da je običajni zadnji del parnika na bregu. Mnogo potnikov se je na ta način rešilo. Dosedaj so potegnili iz valov trupli dveh žensk. Ladijska posadka po pripoveduje, da je ponesrečilo 50 do 60 potnikov; natančno število se bo moglo šele pozneje dognati. Listi poročajo, da se je nahajal med potniki na parniku »Sofiji« tudi bivši hrvaški ban, baron Skerlec. Iz Budimpešte poročajo, da je število ponesrečencev mnogo večje, kakor so prvotno domnevali. Razen potnikov »Sofije« so se rešili tudi potniki prvega razreda »Drine«. Velik del potnikov drugega razreda, katerih je bilo 230, pa je izginil v valovih. Parnika na ladiji je bila velikanska, povečala

se je še zaradi nekaterih nerodnih ukazov in pa, ker so hoteli vsi popotniki na prosto iz temnih kabin. »Drina«, ki bi smela imeti le 300 oseb, je v resnici vozila preko 400 popotnikov. Ko se je zgodila katastrofa, so vsi spali. Na ladjah sta se nahajala tudi dva policijska agenta, ki sta konstatirala pri protokoliranju te nezgode, da noben obeh parnikov ni imel rešilnih čolnov.

— **Prst kot nadomestek za mlo na Ogrskem.** Iz Arada pišejo: V občini Gyulato so prišli do prsti, ki vsebuje znatno količino maščobnih snovi in ki je z njo mogoče nadomestiti mlo. V ta kraj roma sedaj polno ljudi. Vnel se je tudi že prepir zaradi lastniške pravice te zemlje. Strokovnjaki pravijo, da se nahaja podobna prst v več krajih na Ogrskem.

— **Težko poškodovana** sta zidarja Josip Kovačič in Josip Stražišar, ki sta padla z železniškega mostu pri Borovnici. Močen veter jima je podrli oder, na kar sta padla na tla z višine dvanajstih metrov.

Iz stranke.

Sodruzi in sodružice iz Sp. Šiške so vabljene na zaupni sestanek, ki se bo vršil v soboto dne 13. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji gosp. Sterna.

Krajni odbor politične organizacije v Trbovljah ima svojo redno sejo v petek 12. t. m. ob 6. zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red se je naslednji: 1. Priprave za praznovanje prvega maja. 2. Mesečno poročilo blaginje. 3. Raznoterosti. Nihče naj ne manjka!

Voja.

Hindenburg je zadal Angležem tretji udarec — vrigel je večeraj med Armentieresom in kanalom La Bassée na 20 kilometrov široki fronti Angleže in Portugalce iz njihovih sprednjih pozicij. Pomenljivo je število ujetnikov in zaplenjenih topov. Sunek se je izvršil v smeri Calais-Boulogne. Položaj Angležev pri Ypernu je ogrožen.

Dunaj, 10. aprila. Uradno se razglasa: Ob izlivu Piave so se izjalovili sovražni sunki. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 10. aprila. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče: Med Armentieresom in kanalom La Bassée smo po močni artiljerijski pripravi napadli angleške in portugalske pozicije ter vzeli prve sovražne črte. Ujeli smo približno 6000 mož ter uplenili nad 100 topov. Na bojni fronti so se na obeh straneh Somme razvili ljuti artiljerijski boji in uspešni infanterijski spopadi. Na južnem bregu Oise smo vrgli sovražnika tudi med Folembrayem in Brancourtom čez kanal Oise-Aisne nazaj. — Vzhod. Naše na Finskem otoku Hangö izkrcane čete so po kratkem boju z oboroženimi tolpmi zasedle kolodvor Karis. V Ukrajini smo 8. aprila po kratkem boju vzeli mesto Harkov. — Ludendorff.

Berlin, 10. aprila zvečer. Severno Armentieresa smo na obeh straneh Warnetona vdrl v angleške pozicije. Med Armentieresom in Estairesom smo prekorčili Lyso.

Angleško vojno poročilo.

London, 9. aprila. Po močnem obstreljevanju naših pozicij od kanala La Bassée do Armentieresa so močne sovražne čete napadle angleške in portugalske postojanke, ki so držale ta odsek naše fronte. Sovražniku se je posrečilo vdreti v pozicije alirancev pri Neuve-Chapelle-Fauquissart in pri Les Motes Fe. Po dolgotrajnem ljutem boju so Nemci portugalske čete v središču, angleške pa na krilih fronte potisnili čez Lyso nazaj. Naše pozicije držimo pri Givenchy; Richebourg, St. Vaast in Laventie so v nemški posesti.

Zadnje vesti.

Vlada in Čehi.

Praga, 10. aprila. »Pravo Lidu« poroča z Dunaja: Iz zanesljivega vira se sliši, da pripravila ministrski predsednik dr. pl. Seidler pomirjevalno izjavo glede zadnjega govora manjšega ministra grofa Czernina. Naglašal bo, da se za izjavo grofa Czernina ne skriva niti načrt za nov protičeški kurz, niti namen za kako preganjanje.

Preklic odredbe.

Praga, 10. aprila. Odredba, vsled katere se je omejila dobava kruha za nepremožne sloje, dočim so izgubili premožni sloji z več kot 4000 kron dohodkov pravico do kruha, se bržkone preklicuje.

Češke izjave proti Czerninu.

Praga, 9. aprila. Po celem Češkem se vrše shodi, kjer zavzemajo češki politiki in če-

ske stranke svoja stališča napram Czerninove mu izvajanju. Na shodu, ki se je vršil v Telčah na Moravskem in na katerem je govoril posl. Soukup, je bila sprejeta naslednja resolucija: Nezaslišana izvajanja avstro-ogrškega ministra naš silijo, da izjavimo, ker to zahteva naša srčna potreba in naša čast, da se držimo odločno programa deklaracije čeških poslancev z dne sv. treh kraljev. Vemo, kakor ves svet, kdo je povzročil in kdo podaljšuje vojno. Med krivci, ki jih zadeva strašna odgovornost, in ki jih zgodovina pozna, ni nobenega nesvobodnega in zatiranega naroda. Če bi mogli, vsled svojega nasprotovanja proti vojni pozaprli zastopniki češkega naroda vplivati na državno politiko, bi vojne ne bilo in če bi imeli kaj vpliva sedaj, bi bila končana vojna morejo privedi do mira le dobrohotna spozna vse čase; to vemo in zato smo uverjeni, da razumevanja narodov, in nikakor ne vlad samih, in sicer na podlagi popolne narodne samoodločbe. Prepričani smo, da se nam bodo pridružili v našem pravičnem prizadevanju vsi drugi narodi razen Nemcev in Madžarov. Naši cilji so tudi njihovi, naša osvoboditev tudi njihova. Ta enotna in skupna volja bo tudi za naprej podloga in zmisel celokupne češke politike. Našim voditeljem, ki jih je napadel avst. zunanji minister izrekamo svoje brezpogojno zaupanje in priznanje do dosežanja češke politike. Stojimo z vami! Ne odnehajte!

Nemški cesar veliki vojvoda flanderski?

Amsterdam, 10. aprila. Odposlanstvo flanderskega sveta pojde v nemški glavni stan, da ponudi cesarju naslov velikega vojvode Flandrije.

Predloga za reformo ustave.

Dunaj, 10. aprila. Parlamentarna korespondenca poroča, da je prejela vrsta parlamentarcev vladno predlogo o reformi ustave. Nemški parlamentarni krogi se baje ne strinjajo z njo in jo v mnogih ozirih odklanjajo.

Izmena ratifikacij.

Berlin, 10. aprila. Danes opoldne sta izmenili Turčija in Nemčija ratifikacijske listine o pravnih pogodbah, ki sta jih sklenili državni dne 11. januarja 1917.

Lloyd George o angleškem porazu.

London, 10. aprila. V poslanski zbornici je ministrski predsednik Lloyd George podal pričakovano izjavo o položaju na zapadni fronti. Izjavil je: Vstopili smo v najkritičnejšo fazo te strahovite vojne, kajti osoda Anglije, Evrope in svoboda celega sveta je odvisna od uspeha, s katerim se bomo upirali temu zadnjemu nemškemu napadu. Lloyd George je govoril potem o okoliščinah, ki so dovedle do sedanjega vojnega položaja, ter je rekel: Četudi so Nemci pritegnili z vzhoda na zapadno fronto precejšnje število divizij in četudi jim je došla avstrijska pomoč, so bili Nemci ob početku bitke glede infanterije nekoliko slabši, glede artiljerije slabši, glede kavalarije znatno slabši in brez dvoma slabši tudi v zraku. Imeli pa so na svoji strani prvi uspeh napada, vedeli so, kje naj napadejo, in imeli so na svoji strani prednost enotnega vodstva in silnega meglenega vremena. Položaj je bil kritičen, ko je sovražnik predrl med 3. in 5. angleško armado, a sijajni odpor naših armad je zvezo zopet upostavil. Vojno ministrstvo je poveljnika 5. armade odpoklicalo, da se izroči preiskavi.

Nadaljujoč svoja izvajanja je Lloyd George izrekel priznanje francoskim rezervam, ki so priskočile na pomoč. Glavna namera sovražnika, da bi ločil angleško in francosko armado, se mu doslej ni posrečila. A bili bi v grozni zmoti, če bi podcenjevali nevarnost sovražne namere. Vlada je ukrenila vse, da se pošljejo ojačenja na bojišče. Kar se tiče angleških izgub, še niso na razpolago natančni podatki, a general Haigh izjavlja, da so nemške vesti pretirane. Sovražnik je sklenil, da na vsak način izsili letos vojaško odločitev. Vse je odvisno od tega, da vzdržimo našo moč do konca, kar bomo zamogli storiti, dokler ne prispe ameriška pomoč. Lloyd George je razpravljaj nadalje o predlogih glede nadomestitve moštva. Vojaška starost naj se določi na 50 let, za moše s posebnimi svojstvi na 55 let. Vojaška dolžnost naj se razširi tudi na Irsko. Vlada bo od parlamenta nemudoma zahtevala avtonomijo za Irsko. Minister obžaluje, da je vlada prisiljena predlagati tako dalekosežne ukrepe ter izjavil: Če se hočemo izogniti večletni vojni, potem moramo bitko dobiti in v ta namen moramo zastaviti vsa naša pomožna sredstva.

Glede na ameriško pomoč je dejal Lloyd George naslednje: Amerika vežba ogromno število vojakov. Zavezniki so pričakovali za spomlad veliko ameriško armado, toda njeno vežbanje je trajalo dalje časa, kot se je pričakovalo, in če hoče Amerika te divizije izpolniti, bi bilo nemogoče, da bi te čete mogle odločilno sodelovati v tej bitki ali v tej ofenzivi, čeprav utegne

biti ta bitka za vojno odločilna. Zato smo stavili najprej Bakeru in nato Wilsonu gotove predloge. Na koncu svojega govora je Lloyd George dejal: Če bi bila ta bitka za nas izgubljena, s tem vojna še ni končana, zakaj, dokler bomo imeli pomorsko vojno, ne sprejmemo nobenega nemškega miru.

Toda, če zmagamo, kar upam, potem je usoda Prusov zapečaten. Boj, katerega bojujemo, je ravnotako irski, morda še bolj, kakor angleški. Irski je po svojih poslancih glasovala za vojno in jo podpirala. Amerika se nahaja v vojni in tam je več Ircev, kakor na Angleškem, in ti se morajo pokoravati vojaški dolžnosti. Tudi Irski na Angleškem in v Kanadi imajo službeno dolžnost. Nameravamo uvesti vojaški zakon na Irskem pod istimi pogoji kot na Angleškem.

Ofenziva entente.

Rotterdam, 10. aprila. Londonska »Morning Post« poroča: Stojimo neposredno pred močno protiofenzivo ententine armade na Francoskem. Prihodnji dnevi nam prinesejo odločitve. Vsekakor bo leto 1918 zadnje leto svetovne vojne.

Preobrat v ruski politiki?

Bern, 10. aprila. Pariška Agence Havas je prejela poročila iz Moskve in Petrograda, ki javljajo, da se glede politike boljševikov pripravljajo važen preobrat. Trocki in drugi uplivni voditelji so uvedli politiko, katere cilj je soodetovanje meščanskih strank in dosedanjih zavznikov Rusije. Sovjet ljudskih komisarjev namerava organizirati armado in mornarico.

»Morning Post« proti vladi.

Rotterdam, 10. aprila. »Morning Post«, uplivno glasilo liberalne stranke izjavlja, da se sedanji vladi ne more več poveriti vodstvo vojne ter zahteva, naj vlada odstopi.

Besarabski deželni zbor za združitev z Rumunijo.

Bukarešt, 10. aprila. Vesti iz Jaša javljajo, da je sklenil besarabski deželni zbor združitev Besarabije z Rumunijo.

Državljianska pomožna služba na Holandskem.

Amsterdam, 10. aprila. Kakor poroča hlaški korespondenčni biro je pričakovati zakonske osnove o državljanski pomožni službi na Holandskem.

Aprovizacija.

Petrolej za II. in III. okraj se dobi, in sicer na izkaznice: za II. okraj št. 1200 do 1500 v Konizumu, Sodna ulica; za III. okraj št. 900 do 1100 pri Holzerju, Dunajska cesta; na št. 1100 do 1300 pri Morassiju, Orradišče in ne pri Zorčiču Kolodvorska ulica.

Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala praške klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici pa naslednjem redu: v petek, dne 12. aprila strankam z zeleno izkaznico A in strankam z zeleno izkaznico B št. 1 do 400; v soboto, dne 13. aprila strankam z zeleno izkaznico B št. 400 do 800. Vsaka oseba dobi četrtil kilograma; kilogram stane 4 K.

Stranke z rumenimi izkaznicami D in III. in IV. uradniška skupina naj se zglase do sobote v uradu mestne aprovizacije na Poljanski cesti št. 13, prvo nadstropje, kjer bodo dobile bele izkaznice za meso. S seboj morajo prinesiti rodbinske izkaznice, rdeče legitimacije in izkaznice ubožnih akcij.

Za tiskovni sklad »Napreja«

je daroval Kramarič Anton K 20. Lepa hvala!

Razno.

* Velika tatvina zlatnine. V Budimpešti je bilo na veliki teden grofici Andor Zichy ukradeno zlatnine za 300.000 kron. Ukradla jo je sobarica Angela Reznichensky, ki je na to zbežala. Brzjav z Dunaja poroča, da so ukradene stvari našli pri materi tatice na Dunaju. Dekle se sedaj mudi v okolici Dunaja v nekem kopališču, kjer jo zasleduje policija.

* Kako hitro potuje plen tatvine, kaže naslednji slučaj iz Berlina. Nedavno je ukradla pet vlomilcev v hiši Hausvogtenplatz 6 iz neke trgovine za 130.000 K svile. Blago so prinesli še isto noč k nekemu urarju, od katerega je kupil blago nek trgovec s konfekcijo takoj za 47.000 mark. Že drugo jutro je prodal to blago za 76.000 mark neki konfekcijski veletrgovini. Med tem je pa že kriminalna policija odkrila

blago in ga prenesla še po noči v sporazumu z veletrgovino na policijski urad. Vlomilci in prekupevalci so v zaporu. Tudi proti trgovcu s konfekcijo, ki je »zaslužil« v eni noči 29.000 mark, se je začelo sodnijsko postopanje.

* Goriški nadškof okraden. Pred kratkim je odšel goriški nadškof dr. Sedej iz Zatičine v Gorico. Za njim so poslali razno prtljago in druge reči iz knezoškofijske pisarne. Zraven je bila tudi prtljaga semeniškega profesorja dr. Ličena. Do Gorice je prišlo blago v redu, tam pa je ostalo več zabojev čez noč na kolodvoru in iz teh je izginilo mnogo blaga, obleke, srebrnega namiznega orodja itd. Škoda je znatna.

* Internacionalna zrakoplovna akcijska družba. Malo pred veliko nočjo so ustanovili v Monakovem zrakoplovno akcijsko družbo »ilag«. Pri ustanovitvi so sodelovali knez v Thurn in Taxis, dalje mesta Monakovo, Augsburg, Regensburg, Bamberg in odlični inu, strijski, trgovinski in finančni krogi. »ilag« bo imela tudi svoj časopis, ki bo izhajal baje na Dunaju. Prva številka izide baje že v kratkem.

* Nad dva bilijona mark. Nemška državna banka je imela leta 1917 denarnega prometa nad dva bilijona mark, za 772 milijard več kakor v letu 1916. Ta letni promet ene same banke je doslej največji vseh narodov in časov. Bilijon je, kakor znano, 1000 milijard. Promet državne banke presega tedaj nad 2000 milijard mark.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Išče se

- raznašalca ozir. raznašalko -
za UDMAT.

Zglasiti se je pri upravi »Napreja«.

Za trajno delo iščemo
-kamnolomce in kamnoseke.-

Gersheimova tov. marmorja,

Gummern (Koroško).

Okrajna bolniška blagajna
v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg 4/I. — Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. — Ob nedeljah in praznikih blagajna ne uraduje.

Zdravniki gg.:

Dr. Košenina Peter, splošno zdravljenje, ordinira v blagajni od pol 11. do pol 1. opoldne.

Dr. Kraigher Alojzij, splošno zdravljenje, ordinira od 1. do 3. popoldne, Poljanska cesta 18.

Dr. Minář Fran, kirurško in splošno zdravljenje, ordinira od pol 1. do pol 3. popoldne v blagajni.

Dr. Zajec Ivan, splošno zdravljenje, ordinira od pol 10. do pol 11. dopoldne v blagajni, od 2. do 3. popoldne v Frančiškanski ulici 2.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, in njih svoji vkolikor so opravičeni do zdravniške pomoči, se morajo v vsakem primeru zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da dobe nakaznico za zdravnika; brez nakaznice ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Bolniški list, ki ga izpolni zdravnik, mora bolnik takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Zdravila se dobivajo v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje ob sobotah od 8. do 1. ure popoldne, če je ta dan praznik, dan prej. Bolnike, ki se zaradi bolezni ne morajo zglasiti sami, mora priglasiti kdo drugi. Potrebna specialna zdravljenja dovoljuje blagajna po nasvetu zdravnikov.

Načelstvo.

Razpis ustanov.

Na c. in kr. mornariški akademiji je oddati v šolskem letu 1918/1919 štiri od dežele Kranjske ustanovljene, po velikem admiralu Antonu Hausu imenovane ustanove za sinove neimovnih slojev prebivalstva Kranjske dežele.

Splošni pogoji za sprejem v I. letnik c. in kr. mornariške akademije so:

1. domovinstvo na Kranjskem;
2. telesna sposobnost za mornariško vzgojo in bodočo vojno službo na morju; to sposobnost je dokazati po »Predpisu za zdravniško preiskavo pomorskih aspirantov in prošilcev za sprejem kot gojencev c. in kr. mornariške akademije«, izdanem z mornariškim pravilnikom v XXII. komadu leta 1902 (za poveljstva in zavode c. in kr. vojske januarja leta 1903);
3. zadovoljivo нравno vedenje;
4. izpolnjeno 14. in neprekoračeno 16. leto starosti;
5. z najmanj zadovoljivim (dobrim) uspehom dovršeno dosedanje šolanje in sicer: štiri nižje razredi kake javne tuzemske srednje šole ali ravno toliko letnikov kake vojaške nižje realk, z nadaljnjim pogojem, da je prošilec dobil v matematiki najmanj red »dobro«.

Prošnje za eno gori omenjenih ustanov v svrhu sprejema v c. in kr. mornariško akademijo je poslati deželnemu odboru vojvodine Kranjske in to najkasneje do 1. junija t. l.

Pozneje došle prošnje se ne bodo vpoštevale.

Izključujejo se prošilci, ki imajo v prvi vrsti pravico do kakega craričnega mesta.

Prošnji je priložiti:

1. Krstni list;
2. domovinski list (mladeničev);
3. izpričevalo vojaškega zdravnika;
4. izpričevalo o cepljenju koz, če cepljenje ni potrjeno v zdravniškem izpričevalu;
5. vsa izpričevala srednje šole in sicer tudi zadnje izpričevalo od prvega semestra;
6. izpričevalo o premoženju, potrjeno od pristojnega županstva in župnega urada in ravno tako zdravstveno spričevalo.

Prošnjo je kolkovati s kolkom 2 K, vsako prilogo pa s kolkom 50 h, če ni že itak kolkovana.

Prošnje smejo vložiti samo starši (oče, ali če njega ni, mati ali varuh).

Deželni odbor vojvodine Kranjske
v Ljubljani, dne 4. aprila 1918.

Agitirajte za »Napreja«! Pošiljajte ga vojakom!